

Artyści górniczy przez stulecia wykuwali w soli wizerunki Maryi i Józefa z Dzieciątkiem oraz świętych.

By wędrować szlakiem górniczym, potrzebny jest specjalny ekwipunek.

Wieliczka jakiej nie znacie

Kopalnia soli w Wieliczce została uznana za jeden z siedmiu cudów Polski. Choć liczy sobie kilkaset lat, ciągle się zmienia. Wciąż przybywa tu nowych podziemnych atrakcji.

W Zamku Żupnym zgromadzono kolekcję starych solniczek z całego świata.

Sól wydobywano tu już w średniowieczu, a turyści mogą zwiedzać kopalnię od kilkudziesięciu lat. W sezonie jest ich tu tylu, że aby zejść na dół trzeba czekać w kolejce nawet dwie godziny. Co roku kopalnię odwiedza ponad 1,3 mln osób, a po starych wyrobiskach oprowadza ich prawie 400 przewodników! Liczba turystów ciągle rośnie, bo wciąż przybywa atrakcji. Kto nie był tu kilka lat, może się bardzo zdziwić.

Wstęp surowo wzbroniony!

Odwiedzający kopalnię zwykle podążają trasą turystyczną. Oglądają kaplicę św. Kingi, komorę Mikołaja Kopernika, kaplicę św. Antoniego i inne znane od lat atrakcje. Prawdziwa przygoda zaczyna się jednak poza utartym szlakiem, gdzie można się jeszcze natknąć na tablice z napisem: „Wstęp surowo

wzbroniony”. Uruchomiona przed rokiem trasa górnicza wiodzie w dużej części starymi, nieoświetlonymi chodnikami, często pamiętającymi czasy średniowiecza. Do ich pokonania potrzebny jest górniczy ekwipunek: kombinezon, kask, lampa i pochłaniacz, który zakłada się w czasie pożaru. Dzięki niemu, gdy zabraknie w powietrzu tlenu, można oddychać jeszcze przed godzinę. Przed wyruszeniem w drogę zwiedzający są instruowani, jak go użyć w razie niebezpieczeństwa.

Potem zaczynają się prawdziwe emocje i poziom adrenaliny szybko rośnie. W dół zjeżdża się szybem Regis (powstał w XIV wieku), a pokonanie całej trasy zajmuje około 3 godzin. W trakcie wędrowki czeka nas wiele niespodzianek. Można spróbować pchać wagon z urobkiem (pusty waży 350 kg!), odrąbać kawałek solnej skały, zba-

Ze szczytą soli do domu

W Wieliczce jest wiele miejsc, w których można kupić pamiątki. Na pewno warto zabrać do domu sól jadalną z dodatkiem przypraw: bazylii, czosnku czy lubczyku. Dostępne są też niewielkie rzeźby Skarbnika i św. Kingi wykute w solnej skale oraz kosmetyki przygotowane na bazie soli. Działają one odprężająco na ciało i wygładzają skórę.

Na rynku w Wieliczce można oglądać wyrzeźbionych w soli czterech górników.

Komora uzdrowiskowa pozwala odzyskać siły i spokój.

Zabytkowa lokomotywa w imińskim parku.

Jeszcze w 2002 roku w kopalni w Wieliczce, w jej podziemnych korytarzach pracował koń, który ciągnął wagony z urobkiem.

dać poziom metanu (za pomocą autentycznego czujnika), nauczyć się splatania lin i przekazywania sygnałów alarmowych, uderzając w metalową rurę. Nabiera się wtedy szacunku dla górników, bo jak się okazuje, do wielu prac wciąż potrzebna jest siła mięśni – ludzkich lub końskich. Mało kto wie, że ostatni koń, który ciągnął wagony z urobkiem, opuścił kopalnię w Wieliczce dopiero w 2002 roku!

W dół po zdrowie

Kopalnia jest także znanym uzdrowiskiem wykorzystującym unikatowy mikroklimat. Prześiąknięte solą powietrze w podziemiach jest wolne od bakterii, wirusów oraz alergenów i przynosi ulgę osobom cierpiącym na schorzenia dróg oddechowych. Ważna jest także izolacja od świata zewnętrznego – cisza i spokój pozwalają kuracjuszom uwolnić się od stresu i w pełni zrelaksować.

Już w 1644 roku działała tu łaźnia żupna, w której leczono górników, a w 1964 roku powstało pierwsze na świecie podziemne sanatorium alergologiczne. Dziś ośrodek leczniczy znajduje się 135 m pod ziemią i ma cztery komory uzdrowiskowe. Dwie ostatnie – Smok oraz Feliksa Boczkowskiego – otwarto w 2014 roku.

Wiele się zmieniło także na powierzchni. W marcu 2015 roku uruchomiono tu tężnię solankową, podobną do tej w Ciechocinku czy podwarszawskim Konstancinie. Zbudowana z drewna modrzewiowego i wyłożona tarciną służy do odparowywania wody z solanki. Powstający w ten sposób solny aerozol jest jedną z najlepszych naturalnych metod leczenia chorób dróg oddechowych. Tężnia w Wieliczce ma 7,5 tys. mkw powierzchni i otoczona jest ogrodem. Dodatkową atrakcją jest 22-metrowa wieża widokowa.

Na szlaku „Szczęść, Boże”

Górnicy zawsze byli ludźmi głębokiej wiary. Nic w tym dziwnego. Pod ziemią czyhało na nich wiele niebezpieczeństw. W czasach średniowiecza w ciągu roku ginęło lub odnosiło rany aż 10 proc. całej załogi! Dlatego w podziemiach można spotkać wiele drewnianych kapliczek i rzeźb świętych. Przez stulecia wykuwali je w soli i rzeźbili górnicy, artyści samoucy. Teraz wiedzie między nimi jedyny w Europie Podziemny Szlak Pielgrzymkowy „Szczęść, Boże”. Sól miała też swoją drugą, ciemniejszą stronę. Niegdyś była bardzo droga, a na mocy przywilejów królewskich każdy górnik miał prawo do tzw. wynioski i mógł codziennie wynieść z kopalni tyle soli, ile zmieścił w obu rękach. Szybko zaczęły się więc tu pojawiać kobiety uprawiające najstarszy zawód świata, które w łatwy sposób chciały uszczknąć dla siebie nieco bogactwa. Legenda głosi, że proceder przybrał tak niepokojące rozmiary, iż zareagował sam król Zygmunt III Waza. W celu naprawy obyczajów sprowadził do Wieliczki zakon franciszkanów, którzy pozostali tu do dziś.

■ MIROSLAW MIKULSKI

TO CIEKAWIE!

Franciszkanie zapraszają

W Wieliczce znajdują się trzy zabytkowe kościoły. Najbardziej znany jest kompleks zabudowań klasztornych z barokowym kościołem. Powstał w latach 1624-1626 z inicjatywy Zygmunta III Wazy. Tuż przy rynku usytuowany jest kościół parafialny św. Klemensa z 1806 roku. W jego skarbcu i bibliotece znajduje się wiele zabytków z XV-XIX w. Jest też drewniany kościół św. Sebastiana z 1676 roku z barokowym ołtarzem (1708).